

Reino Bäckström ei ole vain säestäjä

18/05/2018

Reino Bäckström on parhaiten tunnettu hanuristina ja yhteislaulujen vetäjänä, mutta nyt hän teki soololaululevyn. Kuva Tiina Pelkonen

Voisi kysyä, että nytkö vasta **Reino Bäckström** (69) teki oman soololevyn? Hän on ollut muusikkona esillä työväenliikkeen tilaisuuksissa lapsesta asti, myöhemmin hänet on parhaiten tunnettu **Reijo Frankin** säestäjänä. *Director Musicaes* -arvonimen saanut Bäckström on armoitettu harmonikansoittaja. Hän on aina laulanut, vetänyt yhteislaulutilaisuuksia sekä johtanut myös kuoroja. Ryhtyminen soittajaksi jo varhaisella iällä kuitenkin verotti oman äänen kehittämistä.

Reino Bäckström konsertissaan Valkeakosken työväenmusiikkitapahtumassa kesällä 2016. Viulu: Mauri Saarikoski, rummut: Antti Riikonen, haitari: Jonna Pirttijoki, basso: Tipi Tuovinen. Kuva Tiina Pelkonen.

Toissa kesänä Reino Bäckström piti ensimmäisen oman laulukonserttinsa. Hän kokosi Valkeakosken työväenmusiikkitapahtumassa järjestettyyn konserttiinsa 15 suosikkilauluaan, joihin jokaiseen liittyy jokin tarina.

– Joka laululla oli muitakin syitä olla ohjelmistossa kuin se, että laulu on kaunis, Bäckström sanoo.

Konsertissa heinäkuussa 2016 oli outoa nähdä hanuristi seisomassa ryhdikkäänä mikrofonin takana ilman painavaa harmonikkaa. Konsertin sovitti ja orkesteria johti harmonikkataiteilija **Jonna Pirttijoki**. Bäckström oli tutustunut Seinäjoella asuvaan Pirttijokeen Rakennusliiton tilaisuuksissa.

– Hänen isänsä lauloi Vasara-nimisessä ryhmässä, jota Jonna silloin tällöin säesti.

Testamentti 60 esiintyjävuodesta

Timo ”Tipi” Tuovinen tuotti konsertin ja vapuksi 2018 ilmestyneen levyn *Rakastan sinua elämä* (TJT Musiikki Ky Finalmix Records 2018, FMCD113), jolle konsertin lauluista valikoitui 11. Levyllä soittavat samat muusikot kuin konsertissakin: Pirttijoen lisäksi rumpali **Antti Riikonen**, viulisti **Mauri Saarikoski** sekä Tuovinen bassossa ja kitarassa.

– Ajattelin, että konsertissa ja levyllä teen pienen ”testamentin” 60 vuodestani esiintyjänä. Täytän ensi vuonna 70, viimeistään nyt se soololevy piti tehdä.

Orkesterin taustat ja demolaulut äänitettiin Suomen vanhimmassa levytysstudioissa Finnvoxilla Pitäjänmäessä. Siellä lähes kaikki suomalaiset artistit ovat joskus äänittäneet jotain. Lopulliset lauluosuutensa Bäckström sai tehdä keskittyneesti Tipi Tuovisen kotistudiolla Vantaalla.

Reino Bäckströmin pojat, **Petri** ja **Jouni Bäckström**, ovat oopperalaulajia, joiden suuren suosion saavuttanut esitys *Fabulous Bäckström Brothers* kertoo oopperan ja komiikan keinoin laulajaveljesten suhteesta.

– Pojat aina jelppeavat lauluasioissa, kun kysyy. Ennen Valkeakosken konserttia Jouni kävi kuuntelemassa ja puuttui asioihin. Ihmiset ihmettelivät, miten tuo uskaltaa sanoa noin suoraan. Mutta se on meidän systeemi. Jouni on hieno pedagogi, Bäckström kertoo.

Jouni Bäckström myös suunnitteli isänsä levyn kannen.

– Jounilla on monta rautaa tulella. Hän opiskelee klovneriaa milloin Ranskassa, englannissa tai Norjassa ja suunnittelee oopperalibreton kirjoittamista. Tänään olen menossa hoitamaan hänen poikiaan **Mitjoa** ja **Ohkoa**.

Soitti liian hyvin, joten laulu jäi

Reino Bäckström on entinen lapsitähti. Hän soitti ja lauloi 11-vuotiaasta alkaen keikoilla ja televisiossa *Sirkus Papukaija* -ohjelmasta lähtien. Vanhempiansa mukana poika kasvoi työväenliikkeeseen, ja järjestöjen tilaisuuksissa tarvittiin hyvää harmonikansoittajaa enemmän kuin laulajaa. Laulajia riitti muutenkin.

– Minua pyydettiin säestämään kisälliryhmiä. Laulaminen jäi, ja kun tuli äänenmurros, ja se vain jäi ja jäi. Reijo sai minut uudestaan innostumaan äänenkäytöstä pistämällä minut aina laulamaan yksin pari laulua yhteisillä keikoillamme, Bäckström muistelee.

Kun Bäckström täytti 60, pojat pitivät konsertin isän lauluista Martinus-salissa. Siellä esiintyivät poikien lisäksi Petrin silloinen vaimo, oopperalaulaja **Essi Luttinen**, näyttelijä **Erkki Saarela** sekä Reijo Frank.

– Jousikvartetti soitti, Jouni oli tehnyt sovituksen.

Isä Bäckström lakkasi jossain vaiheessa ymmärtämästä, mitä koulutetut pojat puhuvat, kun he puhuvat laulamisesta.

– Oli pakko mennä laulutunneille itsekin. Kävin vähän toistakymmentä vuotta Teatterikoulun silloisella laulunopettajalla **Lauri Leinosella** sekä **Matti Pelolla**.

Bäckström on aiemminkin laulanut levyille, mutta useimmiten taustoja Reijo Frankin lukuisille levyille sekä esimerkiksi Nuorison ja Ylioppilaiden Berliinin festivaalin levyille vuonna 1973.

Levyjä, joilla hän on soittanut, on kymmeniä. Erikoisin niistä on ehkä **Simo Salmisen** kanssa tehty lastenlaululevy. Lisäksi hän on soittanut televisio-ohjelmissa ja elokuvissa.

– Sykähdyttävintä olivat sinfoniaorkesterin ja Reijon kanssa tehdyt työväenlaulukonsertit eri puolilla Suomea 1970-luvun lopulla. Se oli sitä työväenlaulubuumia. Tampereella piti tehdä samana päivänä ylimääräinen konsertti, kun yksi tuli täyteen.

”Stalin hellien ohjaa...”

Reino Bäckström valitsi levyilleen lauluja, joilla on hänelle erityinen merkitys. Hän kuvailee niitä musiikiksi, jossa rytmi ei ole vakio, vaan sitä pystyy ”tekstin kautta hämmentämään”. Laulaja saa tehdä pitkiä linjoja ja herkutella legatoilla eli sitomalla säveliä toisiinsa.

– Minä lähden aina teksti edellä. En tee musiikkia musiikin vuoksi, vaan tarinoiden ja sanoman.

Levyn tekotapana rubatorytmi, joka ei ole vakio, on laulajalle hankala, ellei sekä soittimia ja laulua äänitetä yhtä aikaa eli niin sanotusti sataprosenttisena. Bäckström ehkä nyt tekisikin levyn niin, jos olisi mahdollisuus kokeilla uudelleen.

– Oli tosi vaikeaa laulaa rubatorytmissä valmiin taustan päälle. Siihen tuhraantui nyt paljon aikaa. Rubatopätkiä levyllä on paljon, että kaikki pääsisivät vähän fiilistelemään. Pahoja paikkoja! Muutamaankin lauluun piti useamman kerran yrittää.

Bäckströmin levyllä monen laulun sanat ovat vähän erilaiset, kuin ne on totuttu kuulemaan. Jotkut teksteistä ovat vanhempia versioita kuin myöhemmät iskelmäsuomennokset.

Bäckströmin mukaan esimerkiksi Uralin pihlajan vanhat sanat ”Miksi oi pihlajainen katsees noin tummentuu jne” ovat paljon laulullisemmat kuin nyt tunnetut ”Silloin seppeläinen vain nuori morsian on jne”.

– Uudemmassa versiossa konsonantit katkaisevat pitkiä ääniä, vanhassa voi laulaa legatossa.

Blanterin kehtolaulun vanhimmat ja alkuperäiset sanat eivät silti kelvanneet Bäckströmille. Nykyisin tunnetun version ensimmäinen levyttäjä Reijo Frank myös muutti tekstiä, mutta vain hiukan. Hän käytti sanaa äiti kohdassa, jossa olikin ihan muuta.

– Äitini Raili oli sodan jälkeen kuullut alkuperäisen tekstin, jossa ei lauleta äidistä, vaan näin ”Voimaa sull ’antaa, hellien ohjaa Stalin ain tietäsi sun...”. Äitini teki silloin lauluun ihan oman tekstinsä, joka on levylläni.

Teksti ja kuva Tiina Pelkonen
